

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT

KỶ YẾU

HỘI NGHỊ KHOA HỌC

KHOA HỌC XÃ HỘI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI

46. ĐỔI MỚI KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ HỌC PHẦN ĐẠO ĐỨC VÀ PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC THEO HƯỚNG TIẾP CẬN NĂNG LỰC TRONG ĐÀO TẠO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC

Nguyễn Đức Khiêm, Trần Tuyết Nhung, Nguyễn Thành Công 350

47. NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA TRONG GIẢNG DẠY MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH CHO SINH VIÊN HIỆN NAY

Phạm Quốc Dâm 357

48. NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT HIỆN NAY

Hoàng Xuân Trường 362

49. XÂY DỰNG TRUNG ĐỘI TỰ QUẢN ĐỂ NÂNG CAO TÍNH TỰ GIÁC CHẤP HÀNH KỶ LUẬT CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT

Trần Văn Độ 366

50. XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ TIÊU ĐỘI TRƯỜNG - GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG - AN NINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Vũ Quang Hay, Nghiêm Công Đình 375

XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ TIỂU ĐỘI TRƯỞNG - GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG - AN NINH HIỆN NAY

Vũ Quang Hay*

Nghiêm Công Đĩnh*

Tóm tắt: Từ việc làm rõ vai trò của đội ngũ tiểu đội trưởng, sự cần thiết của việc xây dựng đội ngũ tiểu đội trưởng trong giảng dạy Giáo dục quốc phòng - an ninh, bài viết đề xuất một số giải pháp để xây dựng đội ngũ tiểu đội trưởng góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng - an ninh trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Đội ngũ, tiểu đội trưởng, giải pháp, chất lượng.

1. MỞ ĐẦU

Đội ngũ tiểu đội trưởng là cánh tay đắc lực, là lực lượng kết nối giữa cán bộ giảng viên với sinh viên trong quá trình học tập môn học Giáo dục Quốc phòng - An ninh. Đội ngũ tiểu đội trưởng được lựa chọn thường là sinh viên, chưa được học qua các lớp đào tạo cán bộ tiểu đội trưởng. Vì thế ít nhiều họ còn gặp khó khăn trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ, bộc lộ nhiều hạn chế nhất định và chưa có kinh nghiệm trên thao trường. Tuy nhiên, nếu được bồi dưỡng, uốn nắn, hướng dẫn, họ là lực lượng hỗ trợ giảng viên trong giảng dạy và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

2. NỘI DUNG

2.1. Sự cần thiết của việc xây dựng đội ngũ tiểu đội trưởng trong giảng dạy Giáo dục Quốc phòng - An ninh

Tiểu đội trưởng, khẩu đội trưởng (còn gọi chung là Hạ sỹ quan) trong Quân đội nhân dân là mắt xích quan trọng trong quản lý, rèn luyện và tổ chức triển khai thực hiện nhiệm vụ ở các đơn vị. Tiểu đội trưởng là lực lượng trực tiếp cùng ăn, cùng ở, sinh hoạt, học tập với chiến sĩ. Cán bộ tiểu đội trưởng ảnh hưởng rất lớn đến lối sống cũng như trình độ chuyên môn của chiến sĩ trong tiểu đội¹. Mọi mệnh lệnh, chỉ thị của lãnh đạo chỉ huy các cấp đều được triển khai qua tiểu đội trưởng trước khi đến với chiến sĩ. Trong giáo dục huấn luyện, tiểu đội trưởng là người trực tiếp hướng dẫn, tổ chức luyện tập, phân công nhiệm vụ và duy trì việc chấp hành các chế độ, điều lệnh, điều lệ cho chiến sĩ. Giữa tiểu đội trưởng và chiến sĩ không có khoảng cách về tâm lý, lứa tuổi, là điều kiện thuận lợi giúp giảng viên kịp thời nắm bắt tâm tư, tình cảm, những khó khăn, vướng mắc của các chiến sĩ (sinh viên) để kịp thời báo cáo chỉ huy có hướng giải quyết, giúp chiến sĩ vượt qua khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao². Để làm tốt vai trò của mình, bản thân từng đồng chí tiểu đội trưởng phải biết tự nâng cao năng lực, tự rèn luyện, sâu sát với chiến sĩ, nắm chắc tư tưởng, hoàn cảnh của từng chiến sĩ để có

* Khoa Giáo dục quốc phòng, Trường Đại học Mở - Địa chất.

¹ Lê Hữu Lễ, nâng cao chất lượng huấn luyện khẩu, tiểu đội trưởng, Báo Phòng không - Không quân, ra ngày 15/09/2016

² Quang Trường, vai trò quan trọng của đội ngũ tiểu đội trưởng, Báo Đồng Khởi, ra ngày 15/11/2012.

biện pháp quản lý, giúp đỡ kịp thời. Vì vậy, có thể nói, đây là một trong những yếu tố quan trọng bảo đảm chất lượng giảng dạy và học tập môn học Giáo dục Quốc phòng - An ninh trong bối cảnh đổi mới giáo dục Đại học hiện nay.

2.2. Thực trạng đội ngũ tiểu đội trưởng trong giảng dạy Giáo dục Quốc phòng - An ninh

Đội ngũ tiểu đội trưởng là sinh viên nên có lòng nhiệt huyết của tuổi trẻ, mới bước chân vào giảng đường Đại học nên hào hứng, sôi nổi, tiếp thu kiến thức nhanh, linh hoạt sáng tạo, dám nghĩ dám làm. Đội ngũ tiểu đội trưởng thường xuyên bám nắm, hướng dẫn, duy trì tiểu đội về mọi mặt trong sinh hoạt, học tập và thực hiện nhiệm vụ với tinh thần trách nhiệm và hiệu quả công việc cao. Trong thực tế giảng dạy cho thấy có nhiều tiểu đội trưởng làm rất tốt, chủ động, sáng tạo trong công việc được giao, biết thể hiện năng lực quản lý chỉ huy của mình. Vì vậy, họ có đóng góp không nhỏ vào việc hỗ trợ cán bộ giảng viên trong giảng dạy Giáo dục Quốc phòng - An ninh.

Tuy nhiên, một bộ phận sinh viên khi ở cương vị tiểu đội trưởng còn bộc lộ nhiều hạn chế, không có khả năng chỉ huy tiểu đội, hay a dua với sinh viên trong tiểu đội, lập trường chính kiến không rõ ràng, cá biệt có em không hoàn thành nhiệm vụ mà cán bộ giảng viên giáo phó, nhiều em không có khả năng quản lý sinh viên trong tiểu đội; nhiều tiểu đội trưởng không thể hiện được việc gắn kết giữa cán bộ giảng viên với sinh viên, không thể hiện được đúng vai trò nhiệm vụ của mình; đưa ra những phương pháp chỉ huy cảm tính không dựa trên nguyên tắc quy định; quá trình chỉ huy làm việc còn dập khuôn máy móc hiệu quả công việc còn chưa cao; đại bộ phận tiểu đội trưởng chưa định hình được công việc nhiệm vụ của mình; không truyền tải được mệnh lệnh của cán bộ giảng viên cho cá nhân trong tiểu đội; thiếu gương mẫu trong lời nói và việc làm; thậm chí còn có tiểu đội trưởng tập hợp các cá nhân cá biệt trong tiểu đội chống lại nhiệm vụ của cán bộ giảng viên, gây mất đoàn kết; có mặt cán bộ giảng viên thì chấp hành nghiêm túc khi vắng mặt thì tập hợp chống đối, chưa chấp hành và thực hiện nhiệm vụ của cấp trên giao.

Nguyên nhân của những hạn chế nêu trên là do các em chưa có kinh nghiệm, kiến thức trong quản lý, chỉ huy; Vấn đề lựa chọn sinh viên giữ cương vị tiểu đội trưởng của đội ngũ cán bộ giảng viên còn chưa phù hợp, để tự tiểu đội bình bầu lựa chọn mang nặng cảm tính, cán bộ giảng viên chưa đưa ra một nguyên tắc lựa chọn tiểu đội trưởng khoa học, hợp lý. Cán bộ phụ trách phân công nhiệm vụ cho tiểu đội trưởng còn chưa rõ ràng cụ thể, thời gian ngắn và gấp nên việc hướng dẫn, bồi dưỡng, phân công công việc cụ thể chưa làm đến nơi đến chốn. Cán bộ giảng viên chưa có cách thức hướng dẫn, bồi dưỡng, phân công đối với đội ngũ tiểu đội trưởng nên một số tiểu đội trưởng không biết việc, lúng túng khi thực hiện nhiệm vụ; Cán bộ phụ trách tại cơ sở học tập chưa xây dựng được kế hoạch học tập cụ thể, nội dung hướng dẫn, bồi dưỡng chưa được thống nhất; Phương pháp tác phong bồi dưỡng của cán bộ giảng viên chưa được đầu tư, chuẩn bị kỹ lưỡng nên hiệu quả chất lượng còn chưa cao; Tinh thần trách nhiệm của đội ngũ cán bộ giảng viên có lúc chưa sâu sát, chưa quan tâm đến đội ngũ tiểu đội trưởng; Cơ chế chính sách, động viên khen thưởng, xử lý kỷ luật đối với đội ngũ tiểu đội trưởng chưa kịp thời, thỏa đáng, chưa có quy định và hướng dẫn cụ thể, chất lượng hiệu quả chưa cao.

2.3. Một số giải pháp để xây dựng đội ngũ tiểu đội trưởng góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn Giáo dục Quốc phòng - An ninh hiện nay

Để xây dựng đội ngũ tiểu đội trưởng tích cực, thành thạo công việc, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn Giáo dục Quốc phòng - An ninh trong bối cảnh hiện nay cần thực hiện đồng bộ các giải pháp cơ bản sau:

Một là làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, thường xuyên quán triệt cho sinh viên ở cương vị tiểu đội trưởng nhận thức sâu sắc mục đích, ý nghĩa vai trò, nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ huy tiểu đội.

Trước khi nhận nhiệm vụ sinh viên ở cương vị tiểu đội trưởng cần nhận thức rõ nhiệm vụ, vai trò của mình khi học tập. Cán bộ giảng viên phải tiến hành gặp gỡ động viên, giao nhiệm vụ, tuyên truyền giáo dục để đội ngũ tiểu đội trưởng thấy rõ vai trò, trách nhiệm, vị trí, mục đích, nghĩa vụ của mình. Đối với đội ngũ tiểu đội trưởng trách nhiệm gắn với quyền lợi. Vì thế cần xây dựng động cơ, thái độ để hoàn thành nhiệm vụ được phân công. Trong buổi quán triệt, người chỉ huy cần tạo ra bầu không khí dân chủ, cởi mở để sinh viên ở cương vị tiểu đội trưởng có thể phát biểu ý kiến, trình bày những tâm tư, tình cảm, nguyện vọng của mình. Người chỉ huy tổng hợp các ý kiến, kết luận, đồng thời giao nhiệm vụ cụ thể để sinh viên ở cương vị tiểu đội trưởng được phân công tin tưởng vào bản thân, cũng như tin tưởng vào cán bộ giảng viên, được sự ủng hộ của tập thể để có động cơ phấn đấu tốt. Khi thấy đội ngũ tiểu đội trưởng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ có thái độ, trách nhiệm chưa cao thì cán bộ giảng viên cần gặp gỡ, động viên, nắm bắt, chấn chỉnh kịp thời, đưa tiểu đội trưởng vào quỹ đạo định hướng.

Hai là tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực cho đội ngũ tiểu đội trưởng xác định cụ thể những nội dung, tổ chức, phương pháp, thời gian, địa điểm phù hợp sát đúng với mục tiêu, yêu cầu cần đạt được. Đây là khâu quan trọng, quyết định chất lượng duy trì tiểu đội trong quá trình học tập tập trung. Kế hoạch bồi dưỡng, hướng dẫn phải xây dựng cụ thể tỉ mỉ, có sự đóng góp của nhiều người, kế hoạch phải được thực hiện khi được thông qua trước tập thể và người chỉ huy phải chịu trách nhiệm trước tập thể và cấp trên về kế hoạch đó. Chú trọng bồi dưỡng đội ngũ tiểu đội trưởng thông qua thực tế học tập, kiểm tra rút kinh nghiệm ngay tại thao trường, bãi tập, kết thúc từng nội dung bồi dưỡng, tổ chức hội thao, kiểm tra đánh giá chất lượng bồi dưỡng đội ngũ tiểu đội trưởng. Có như vậy, đội ngũ tiểu đội trưởng mới tạo ra sự chuyển biến về nhận thức, trách nhiệm và năng lực là cơ sở nâng cao chất lượng bồi dưỡng.

Đối với đội ngũ tiểu đội trưởng cần có nhiều phương pháp trong đó tập trung phương pháp làm mẫu, nói đến đâu làm đến đó, cầm tay chỉ việc. Nếu có thời gian, cán bộ giảng viên bồi dưỡng đội mẫu thể hiện. Ví dụ: tổ chức hướng dẫn mẫu động tác hành động của tiểu đội trưởng thống nhất đội hình 1 hàng ngang trong điều lệnh đội ngũ đơn vị, thì cán bộ giảng viên lựa chọn một tiểu đội trưởng có khả năng bồi dưỡng riêng, sau đó thể hiện trước đội ngũ tiểu đội trưởng, nói đến đâu làm đến đó, mọi người quan sát học theo, duy trì luyện tập nội dung này để đội ngũ tiểu đội trưởng thành thạo các kỹ năng cần thiết. Có thể, cán bộ giảng viên trực tiếp làm mẫu, sinh viên ở cương vị tiểu đội trưởng quan sát học tập, làm theo, ôn luyện thuần thục nội dung, sau đó chuyển sang nội dung khác, nâng cao dần các nội dung, từ dễ đến khó. Khi cán bộ giảng viên kết thúc việc bồi dưỡng phải tiến hành kiểm tra, rút kinh nghiệm, đánh giá đúng năng lực của từng người.

Ba là có phương pháp lựa chọn đội ngũ tiểu đội trưởng cho phù hợp, khoa học đáp ứng khả năng, năng lực thực hiện nhiệm vụ tại cơ sở học tập tập trung.

Ngay trong thời gian học lý thuyết, cán bộ giảng viên cần đưa ra nguyên tắc lựa chọn tiểu đội trưởng về tuổi đời (có thể lựa chọn những sinh viên có tuổi đời cao hơn các bạn trong lớp làm tiểu đội trưởng); kết quả học tập tốt hơn; phẩm chất đạo đức; khả năng, năng lực trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ khi được phân công; nhanh nhẹn tháo vát, sôi nổi trong các hoạt động nhóm, phong trào bề nổi; có khả năng nói trước đám đông; có khả năng tập hợp được tập thể. Từ việc người chỉ huy đưa ra

tiêu chí lựa chọn sẽ sàng lọc được đội ngũ tiểu đội trưởng chất lượng, có uy tín. Người chỉ huy xác định đây là việc làm đầu tiên quan trọng, là tiền đề, cơ sở để hoàn thành nhiệm vụ. Mỗi cá nhân được lựa chọn có trách nhiệm nâng cao nhận thức, trách nhiệm. Khi được lựa chọn bản thân tiểu đội trưởng sẽ thấy được vai trò trách nhiệm phải thực hiện gắn với công việc được giao phải hoàn thành. Sinh viên trong đơn vị thấy rõ nguyên tắc lựa chọn tiểu đội trưởng phù hợp sẽ ủng hộ tiểu đội trưởng làm việc khách quan, minh bạch, công khai. Do đó, tập thể tại cơ sở học tập tập trung thông suốt, mỗi thành viên ở một cương vị được phân công đều đem hết tinh thần trách nhiệm, đoàn kết, xây dựng vì mục tiêu chung.

Bốn là có cơ chế chính sách phù hợp để nâng cao trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ của các tiểu đội trưởng.

Trách nhiệm của đội ngũ tiểu đội trưởng thông thường được gắn với động viên, biểu dương, khen thưởng kịp thời. Đối với những tiểu đội trưởng hoàn thành tốt nhiệm vụ, có năng lực trong công tác lãnh đạo, chỉ huy thì các giảng viên Giáo dục Quốc phòng - An ninh cũng như các cơ sở đào tạo có chế độ đãi ngộ thích hợp như: trao tặng bằng khen, giấy khen; tặng học bổng; thường xuyên rèn luyện, điểm học tập; xây dựng cán bộ nguồn để phát triển đảng viên sau này. Thậm chí ngay trong các giờ học, buổi học, giảng viên có thể biểu dương trước tập thể, trong các buổi sinh hoạt, trong giao ban, hội ý, trong chào cờ đầu tuần, trong điểm danh, điểm quân số trong ngày, trong tuần. Bên cạnh việc động viên, khen thưởng, biểu dương những cá nhân thực hiện tốt nhiệm vụ, đồng thời nghiêm khắc chấn chỉnh, phê bình, nhắc nhở những cá nhân tiểu đội trưởng chưa nêu cao trách nhiệm, chưa gương mẫu, ý thức thực hiện nhiệm vụ chưa cao, thậm chí nếu có cá nhân tiểu đội trưởng vi phạm kỷ luật còn xem xét kỷ luật theo phân cấp, quy định để làm gương.

Năm là, nâng cao trách nhiệm của đội ngũ cán bộ giảng viên trong việc hướng dẫn, bồi dưỡng cũng như giúp đỡ, theo dõi, duy trì đội ngũ tiểu đội trưởng và tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện nhiệm vụ của tiểu đội trưởng tại cơ sở học tập tập trung.

Cán bộ là cái gốc của mọi công việc, việc hoàn thành cũng như nâng cao chất lượng của đội ngũ tiểu đội trưởng phụ thuộc rất nhiều vào đội ngũ cán bộ giảng viên tại cơ sở học tập tập trung. Nếu cán bộ giảng viên không gương mẫu, trách nhiệm không cao thì chất lượng đội ngũ tiểu đội trưởng sẽ rất thấp, thậm chí sản phẩm của mình đào tạo ra đều lỗi và thất bại. Đội ngũ cán bộ giảng viên không ngừng đổi mới về phương pháp tác phong chỉ huy mà còn đổi mới về phương pháp giảng dạy tại cơ sở học tập tập trung. Cán bộ giảng viên phải thực sự là nơi gửi gắm tâm tư, tình cảm, gần gũi, chia sẻ đối với đội ngũ tiểu đội trưởng. Từ đó, đội ngũ tiểu đội trưởng sẽ bộc lộ hết khả năng, năng lực cống hiến sức trẻ cho công việc, trách nhiệm gần gũi, yêu thương với tập thể.

Việc kiểm tra giám sát của cán bộ giảng viên là một mặt hoạt động trong một quy trình khi triển khai làm bất cứ một việc gì, nếu triển khai kế hoạch mà không kiểm tra thì thực hiện kế hoạch không hiệu quả, chất lượng không cao, xa vào tệ quan liêu. Sau khi, cán bộ giảng viên tổ chức xây dựng kế hoạch kiểm tra trong ngày, trong tuần cần thường xuyên tiến hành kiểm tra, giám sát, đánh giá việc thực hiện nhiệm vụ của đội ngũ tiểu đội trưởng qua mỗi ngày để đội ngũ tiểu đội trưởng nhận thức được những sai sót nhằm rút kinh nghiệm và sửa sai ở những buổi học tiếp theo. Ngoài kiểm tra thường xuyên, người phụ trách còn xây dựng kế hoạch kiểm tra đột xuất bất cứ một tiểu đội trưởng hoặc nhiều tiểu đội trưởng trong việc thực hiện duy trì nề nếp, chế độ hay phương pháp huấn luyện các nội dung tại cơ sở học tập tập trung để kịp thời rút kinh nghiệm, chấn chỉnh, bổ sung các kiến thức còn hạn chế, thiếu sót.

4. KẾT LUẬN

Tóm lại, nghiên cứu vai trò của đội ngũ tiểu đội trưởng ở các trường Cao đẳng, Đại học có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập môn Giáo dục Quốc phòng - An ninh. Một số giải pháp nêu trên góp phần hỗ trợ cán bộ giảng viên Giáo dục Quốc phòng - An ninh trong việc hoàn thành nhiệm vụ giảng dạy thực hành tại cơ sở học tập tập trung một cách hiệu quả, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của giáo dục đào tạo trong tình hình mới./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Hữu Lệ (2016), nâng cao chất lượng huấn luyện khẩu, tiểu đội trưởng, *Báo Phòng không - Không quân*, ra ngày 15/09.
2. Quang Trường (2012), vai trò quan trọng của đội ngũ tiểu đội trưởng, *Báo Đông Khởi*, ra ngày 15/11.